

1.1.1. **22709** ART PRE-COLOMBÍ I (PRÀCTIQUES D'ART ANTIC)

1.1.2. 1997-98 desenvolupament dels aspectes culturals.

Professora : Victòria Solanilla

1.1.3. Dones escriptes anteriors i posteriors a la conquesta. Fonts arqueològiques, etnològiques i antropològiques. Els estudis americanistes, literatura.

1.1.4. Característiques generals de l'art Pre-Colombí: arquitectura, art cultural, ceràmica, pintura, teixit i arts menors (música, dansa, orfebreria i plateria). Mètodes, tècniques i instruments.

1.1.5. 1.4 Pre-Hispania. Principals troballes. L'art rupestre (gravats i pintures).

MESOAMÈRICA

1.2.1. Concepte de Mesoamèrica. Etapes i cultures. Característiques generals del seu art. Evolució de la religió: déus i cultes. Societat. L'agricultura del blat de moro.

2.2 Art Aztec o Pre-Clàssic

2.2.1. Vall de Mèxic. Primers arquitectura: Piràmide de Chimalpa i enterraments. Ceràmica: figuretes i recipients.

2.2.2. Cultura Olmeca. La primera cultura de Mesoamèrica. Importància i expansió. Arquitectura (La Venta, Tres Zapotes). Escultura, religiós i ceràmica.

2.2.3. Orient de Mèxic. Localització geogràfica i històrica. Arquitectura funerària: tombes. Figures d'argila de Colima, Jalisco i Nayarit.

ART PRE-COLOMBÍ I

(PROGRAMA)

1. INTRODUCCIÓ: Origen de l'home i de l'art a Amèrica.

1.1 Poblament d'Amèrica. Les races americanes. Teories antigues i modernes sobre el poblament. Àrees culturals.

1.2 Fonts escrites anteriors i posteriors a la conquesta. Fonts arqueològiques, etnològiques i antropològiques. Els estudis americanistes. Literatura.

1.3 Característiques generals de l'Art Pre-Colombí. Arquitectura, es cultura, ceràmica, pintura, teixit i arts menors (metal·lúrgia, orfebreria i plomes). Medis tècnics i instrumentals.

1.4 Prehistòria. Principals troballes. L'art rupestre (gravats i pintures).

2. MESOAMÈRICA

2.1 Concepte de Mesoamèrica. Etapes i cultures. Característiques generals del seu art. Evolució de la religió: déus i cultes. Societat. L'agricultura del blat de moro.

2.2 Art Arcaic o Pre-Clàssic

2.2.1 Vall de Mèxic. Primera arquitectura: Piràmide de Cuicuilco i enterraments. Ceràmica: figuretes i recipients.

2.2.2 Cultura Olmeca. La primera cultura de Mesoamèrica. Importància i expansió. Arquitectura (La Venta, Tres Zapotes). Escultura, relleus i ceràmica.

2.2.3 Occident de Mèxic. Localització geogràfica i històrica. Arquitectura funerària: tombes. Figures d'argila de Colima, Jalisco i Nayarit.

2.3 Art Clàssic (1)

2.3.1 Cultura Teotihuacán. Evolució de la societat. Religió. Arquitectura religiosa i de palaus. Pintura, escultura i ceràmica.

2.3.2 Cultura Zapoteca. Monte Albán: arquitectura, escultura, ceràmica i orfebreria.

2.3.3 Cultura Totonaca. (del Tajin o de Veracruz Central). El Tajin: arquitectura. Escultura (jous, destrals i palmes). Ceràmica.

2.3 Art Clàssic (2)

2.3.4 Cultura Maia. Geografia. Origens. Periodització (Primer i Segon Imperis). Arquitectura: tècniques, elements, tipologia i classificacions estilístiques. Les ciutats: a).zona Central: Tikal, Bonampak i Palenque; b).zona Nord:Chichén Itzá, Uxmal, Kabah i Tulum.

2.3.5 Cultura Maia. Escultura i materials (fusta, pedra i fang), tipus i estils. Pintura. Ceràmica.

2.4 Art Post-Clàssic (1)

2.4.1 Cultura Mixteca. Mitla: arquitectura de les grecques. Enterraments. Ceràmica.

2.4.2 Cultura Tolteca. Origens. Periodització. Fonts escrites. Arquitectura: Tula. Escultura. Ceràmica.

2.4 Art Post-Clàssic (2)

2.4.3 Cultura Asteca. Característiques generals. Periodització. Història i fonts escrites sobre fets, costums i religió. Arquitectura: Tenochtitlán, Malinalco i Calixtláhuaca.

2.4.4 Cultura Asteca. Escultura en pedra: de bulto rodó i relleus. Ceràmica. Arts menors i orfebreria, de les plomes i de la pedra.

2.5 Conclusió. Panorama de Mesoamèrica a l'arribada dels espanyols, a través de les fonts escrites i documentals.

ART PRE-COLOMBÍ (BIBLIOGRAFIA)

BIBLIOGRAFIES

- . J. Alcina Franch: Bibliografia de Arqueología Americana, Madrid 1985.
- . I. Bernal: Bibliografia de Arqueología y Etnografía, México 1962.
- . A. Kendall: The Art and Archaeology of Pre-Columbian Middle America, Boston 1977
- . R. Ravines: Introducción a una bibliografia general de la Arqueología del Perú (1860-1988), Lima 1989.

REVISTES

- . "Anthropologica", 1975... Ed. Instituto de Antropología, Barcelona.
- . "Boletín Americanista", 1958... Ed. Facultad de Geografía e Historia de la U.B., Dept. Antropología e Historia de África y América.
- . "Cuadernos Prehispánicos de la Universidad de Valladolid", 1973, Ed. Universidad de Valladolid.
- . "Mayab", 1985... Ed. Sociedad Española de Estudios Mayas, Madrid.
- . "Quinto Centenario", 1982... Ed. Comisión Nacional del VºCentenario, Universidad Complutense, Madrid.
- . "Revista Española de Antropología Americana", 1969... Ed. Dpto. Antropología Americana, Facultad de Geografía e Historia, Universidad Complutense, Madrid.
- . "Revista de Indias", 1949... Ed. Universidad Complutense, Madrid.
- . "Revista de la Universidad Complutense", 1954... Ed. Fac. Filosofía y Letras, Universidad Complutense, Madrid.

OBRES GENERALS

- . J. Alcina Franch: Manual de Arqueología Americana, Madrid 1965.
- . J. Alcina Franch: Arte y Antropología, Madrid 1982.
- ✗ . J. Alcina Franch: Historia del Arte Hispanoamericano, 1: Arte Precolombino, Madrid 1987.
- ✗ . P. Bosch Gimpera: La América pre-hispánica, Barcelona 1975.
- ✗ . H.D. Disselhoff: Les grandes civilisations de l'Amérique ancienne, Paris 1963, (trad. castellana, Barcelona 1967).
- ✗ . T. Grieder: Orígenes del arte precolombino, México, 1987.
- ✗ . R. Girard: Historia de las civilizaciones antiguas de América (3 vols.), Madrid 1976.
- ✗ . G. Kubler: Arte y Arquitectura en la América precolonial, Madrid 1986.
- ✗ . L. Séjourne: América Latina I. Antiguas Culturas Precolombinas, Madrid 1976.
- ✗ . Col. AKAL- LAS AMERICAS (66 vols.)
- ✗ . Col. Biblioteca Iberoamericana, Anaya, (103 vols.)

MESOAMERICA

- C.F. BAUDEZ: Les Mayas, Col. Univers des Formes, Paris 1984.
- I. BERNAL-M. SIMONI-ABBAT: Le Mexique, des origines aux Aztèques, Col. Univers des Formes, Paris 1986.
- ✗ • A. CIUDAD: Las culturas del Antiguo México, Madrid 1988.
- ✗ • P. GENDROP-D. HEYDEN: Architettura Mesoamericana, Milano 1980.
- W. HABERLAND: Culturas de la América Indígena / Mesoamérica y América Central, México 1974.
- ✗ • N. HAMMOND: La Civilización Maya, Madrid 1988.
- W. KRICKEBERG: Las Antiguas culturas mexicanas, México 1975.
- ✗ • S. G. MORLEY: La Civilización Maya, México 1975.
- R. PINA CHAN: Historia, Arqueología y Arte Prehispánico, México 1986.
- J. SOUSTELLE: L'Art du Mexique ancien, Paris 1966 (Juventud, Barcelona 1969).
- J.E. THOMPSON: Grandeza y decadencia de los Mayas, México 1985.
- S. TOSCANO: Arte precolombino de México y de la América Central, México 1970.
- ✗ • G.C. VAILLANT: La civilización Azteca, México 1980.
- P. WESTHEIM: Cuarenta siglos de plástica mexicana: arte prehispánico, México 1969.
- ✗ • P. WESTHEIM: Arte Antiguo de México, Alianza Forma nº67, Madrid 1988.
- ✗ • P. WESTHEIM: Ideas fundamentales del arte prehispánico en México, Alianza Forma nº63, Madrid 1987.
- variis autors: Art Précolombien: Mexique- Guatemala, Office du Livre, Paris 1985.

Articles

- A. ALVAREZ DE MIRANDA: Carácter de las religiones de Méjico y Centroamérica, en Cuadernos Hispanoamericanos, 65, Madrid 1955.
- P. ARMILLAS, Notas sobre el sistema de cultivo en Mesoamérica, a Anales del I.N.A.H; vol.3, México 1949.
- P. ARMILLAS: Tecnología, formaciones socio-económicas y religión en Mesoamérica, a XXIX Congreso Internacional de Americanistas, Chicago 1951.
- P. KIRCHHOFF: Mesoamérica. Sus límites geográficos, composición étnica y caracteres culturales, a Tlatoani 3, México 1967.
- C.D. SAUER: Age and Area of American Cultivated Plants, a XXXIII Congreso Internacional de Americanistas, I, San José de Costa Rica, 1959.
- E.J. WELLHAUSEN: Races of Maize in Central América, a National Research Council, 511, National Academy of Science, 1957.
- R.C. WEST: Las chinampas de México: poesía y realidad de los jardines flotantes, a Cuadernos Americanos, 9-1, 1950.